

نگاهی به اقتصاد

سردبیر

انتشار ارقام حساب‌های مالی سه ماهه سوم سال ۱۳۹۵، امیدواری و خوش‌بینی‌های گذشته نسبت به روند تحولات اقتصادی کشور را تقویت کرد. مروری بر ارقام رشد اقتصادی در فصول اول تا سوم سال ۱۳۹۵ و مقایسه آن با وضعیت این متغیر در سال ۱۳۹۴، نشان‌دهنده بهبود قابل توجه رشد اقتصادی کشور در ۹ ماهه نخست سال ۱۳۹۵ است. رشد تولید ناخالص داخلی (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۰) از ۵/۴- درصد در فصل سوم سال ۱۳۹۴ به ۲/۳ درصد در فصل چهارم آن سال و پس از آن به ترتیب به ۷/۴، ۱۱/۹ و ۱۵/۷ درصد در فصول اول تا سوم سال ۱۳۹۵ افزایش یافته و در مجموع، رشد اقتصادی ۹ ماهه سال ۱۳۹۵ نسبت به دوره مشابه سال پیشین به ۱۱/۶ درصد رسیده است. عملکرد مناسب رشد اقتصادی در این مدت باعث‌شده تا پس از گذشت پنج سال سطح تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های ثابت در ۹ ماهه سال ۱۳۹۵ در سطحی فراتر از رقم مشابه سال ۱۳۹۰ قرار گیرد که حاکی از جبران بخشی از عقب‌ماندگی‌های گذشته است. هر چند که سهم عمده‌ای از این رشد به رشد قابل ملاحظه ارزش افزوده بخش نفت مربوط بوده است، ولی در بخش غیرنفتی اقتصاد نیز تحرک مناسبی را شاهد هستیم؛ به‌گونه‌ای که روند رشد تولید ناخالص داخلی بدون نفت (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۰) در تمام فصول سال ۱۳۹۵ رو به افزایش بوده است. رشد اقتصادی بدون نفت از ۱/۵- درصد در فصل اول سال ۱۳۹۵ به ترتیب به ۲/۸ و ۴/۶ درصد در فصول دوم و سوم این سال افزایش یافته و در مجموع، رشد تولید ناخالص داخلی بدون نفت در ۹ ماهه نخست سال ۱۳۹۵ نسبت به دوره مشابه سال پیشین برابر ۱/۹ درصد بوده است. رشد بخش صنعت نیز از ۳/۸- درصد در فصل پایانی سال ۱۳۹۴ به ترتیب به ۱/۷، ۴/۴ و ۱۱/۳ درصد در فصول اول تا سوم سال ۱۳۹۵ افزایش یافته است.

بررسی سیر تحولات شاخص فصلی تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی کشور نیز تصویر گویایی از بهبود فعالیت‌های صنعتی و خروج این بخش از رکود به دست می‌دهد؛ به طوری که در ۹ ماهه نخست سال ۱۳۹۵، ۱۴ گروه (با ضریب اهمیت ۸۰/۹ درصدی) از ۲۴ گروه تشکیل‌دهنده شاخص یادشده، با رشد مثبت شاخص تولید مواجه بوده‌اند. در مجموع، پیش‌بینی می‌شود که پس از انتشار آثار رشد بخش نفت به بخش‌های دیگر اقتصادی و نیز تسری رشد اقتصادی به تمامی فعالیت‌ها در بخش غیرنفتی اقتصاد، وضعیت رشد بخش غیرنفتی اقتصاد در فصل چهارم سال ۱۳۹۵ و نیز سال ۱۳۹۶ در وضعیت مناسب‌تری قرار گیرد.

هم‌زمان با توفیقات به دست آمده در زمینه بهبود قابل ملاحظه رشد اقتصادی، نرخ تورم نیز در ادامه روند کاهشی خود به ۸/۶ درصد در آذر ماه سال ۱۳۹۵ رسید. نرخ تورم در اسفند سال ۱۳۹۵ به ۹/۰ درصد رسید و پس از گذشت ۲۶ سال نرخ تورم در پایه سال تک رقمی شد. با این وجود، افزایش نرخ تورم نقطه به نقطه در اسفند ماه سال ۱۳۹۶ به ۱۱/۹ درصد، نگرانی‌هایی را در خصوص افزایش مجدد نرخ تورم ایجاد کرده که برای اجتناب از آن باید تقویت انضباط پولی و کنترل رشد نقدینگی در صدر اولویت‌های مجموعه سیاستگذاری کشور قرار گیرد. با توجه به اینکه در سال ۱۳۹۶، رشد بالای بخش نفت تکرار نخواهد شد، بنابراین، لازم است از ظرفیت‌های موجود برای تقویت رشد اقتصادی غیرنفتی به شیوه غیرتورمی بهترین استفاده به عمل آید. همچنین، با توجه به نامگذاری سال جاری توسط مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) به اقتصاد مقاومتی، تولید و اشتغال، لازم است با بهره‌گیری دقیق از منابع مالی موجود و اختصاص آن به فعالیت‌های دارای حداکثر بازدهی و اشتغال‌آفرینی پایدار، اقدامات لازم در حوزه فضای کسب و کار از جمله تسهیل شرایط سرمایه‌گذاری، اصلاح تعرفه‌ها و ضرایب مالیاتی، مبارزه جدی با قاچاق، اصلاح قوانین و مقررات و رفع موانع نیروی کار و تقویت رقابت‌پذیری و ... مدنظر قرار گیرد.

تجزیه و تحلیل سیاست‌های اقتصادی

هر چند که رشد اقتصادی کشور در نهم ماهه نخست سال ۱۳۹۵ بهبود قابل توجهی را تجربه کرده است، ولی بخش عمده‌ای از این رشد به گشایش‌های ناشی از اجرای برجام و افزایش تولید و صادرات نفت مربوط بوده، در نتیجه، پس از استفاده از ظرفیت‌های جاری تولید نفت، در سال ۱۳۹۶ اثر فزاینده این بخش بر رشد اقتصادی محدود خواهد بود. در چنین شرایطی، تداوم رشد اقتصادی عمدتاً با اتکا به بهبود عملکرد بخش غیرنفتی ممکن خواهد بود و به منظور دستیابی به این مهم نیز باید موانع موجود در این حوزه شناسایی و برطرف شوند. بی‌شک رفع مشکلات موجود در زمینه تأمین مالی فعالیت‌های تولیدی به عنوان یکی از اولویت‌های اساسی در این زمینه مطرح بوده و لازم است اصلاح نظام تأمین مالی با قدرت و شتاب بیشتری پیگیری و اجرا شود. البته، اصلاح نظام تأمین مالی اقتصاد تنها یکی از پیش شرط‌های دستیابی به رشد پایدار و بالای اقتصاد غیرنفتی به حساب می‌آید و به این منظور باید فضای کسب و کار نیز در راستای فراهم‌سازی شرایط بهتر برای تولیدکنندگان، بهبود یابد.

به‌رغم توفیقات به دست‌آمده در زمینه کنترل تورم و دستیابی به نرخ تورم ۹/۰ درصدی در سال ۱۳۹۵، افزایش نرخ تورم نقطه به نقطه به سطح ۱۱/۹ درصد در اسفندماه سال ۱۳۹۵ نشان‌دهنده ریسک‌های موجود - هر چه محدود- در خصوص روند آتی نرخ تورم است. در چنین شرایطی، تقویت انضباط پولی و کنترل رشد نقدینگی از اهمیت بالایی برای حفظ دستاوردهای حاصله در زمینه کنترل نرخ تورم برخوردار بوده که باید مورد توجه سیاستگذاران قرار گیرد. با توجه به اثرپذیری نرخ ارز از تحولات نقدینگی، کنترل رشد نقدینگی از حیث حفظ ثبات بازار ارز و تضعیف انتظارات تورمی و به‌طور کلی، ایجاد سازگاری میان سیاست‌های پولی و ارزی نیز اهمیت فراوانی دارد. گفتنی است که رشد بالای نقدینگی در سال ۱۳۹۴ (۳۰ درصد) و نهم‌ماهه نخست سال ۱۳۹۵ (۱۳۸/۱ درصد) عمدتاً به مساعدت‌ها و حمایت‌های نظام بانکی و در رأس آن بانک مرکزی از فعالیت‌های تولیدی مربوط بوده و با توجه به بهبود عملکرد رشد اقتصادی، ضرورت‌های استفاده از ظرفیت سیاست پولی برای حمایت از فعالیت‌های تولیدی تا حدود زیادی کاهش یافته است و همین امر نیز شرایط بهتری را برای مدیریت نقدینگی در اختیار سیاستگذار قرار داده است.

در حوزه سیاست‌های اعتباری، رویکرد غالب نظام بانکی بر تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی با هدف بهره‌برداری از ظرفیت‌های خالی اقتصاد و نیز حمایت از واحدهای کوچک و متوسط متمرکز بوده که با توجه به شرایط کلی بخش واقعی اقتصاد، لازم است این رویکرد در آینده نیز ادامه یابد. سهم سرمایه در گردش از تسهیلات اعطایی شبکه بانکی در نهم‌ماه نخست سال ۱۳۹۵ به ۶۴/۱ درصد رسیده است. این رویکرد در بخش صنعت و معدن با قوت بیشتری پیگیری شده و سهم یادشده از تسهیلات پرداختی به این بخش برابر ۸۱/۸ بوده است. افزون بر این، پس از ابلاغ "دستورالعمل تأمین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط" از سوی بانک مرکزی در اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۵ و تشکیل کارگروه‌های استانی، سامانه ثبت‌نام واحدهای تولیدی متقاضی دریافت تسهیلات با هدف شناسایی و گزینش واحدهای تولیدی متقاضی دریافت تسهیلات راه‌اندازی شده که از عملکرد مناسبی در خصوص تأمین مالی این واحدها برخوردار بوده است. تمرکز بر تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی و نیز حمایت از بنگاه‌های کوچک و متوسط نقش مؤثری در بهبود عملکرد فعالیت‌های صنعتی در نهم‌ماه نخست سال ۱۳۹۵ داشته است. افزون بر این، نظام بانکی در قالب تأمین مالی طرح خرید تضمینی گندم، در سال ۱۳۹۵ حمایت‌های مؤثری را از بخش کشاورزی به عمل آورد.

در حوزه سیاست‌های ارزی، بانک مرکزی بر حفظ ثبات بازار در چارچوب تحولات متغیرهای بنیادین تعیین‌کننده نرخ ارز متمرکز بوده است. البته، به‌رغم ثبات مناسب بازار ارز در هشت‌ماهه نخست سال ۱۳۹۵، در آذر و دی ماه این سال به دنبال عواملی نظیر تقویت دلار در مقابل ارزهای دیگر، افزایش تقاضای ارز مسافری، کاهش عرضه ارز از سوی صادرکنندگان و نیز انتظارات شکل گرفته در خصوص نتایج انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا و بروز برخی فعالیت‌های سفته‌بازی، نرخ دلار در بازار آزاد افزایش یافت؛ ولی به دلیل ماهیت روانی نوسانات یادشده، روند اصلاحی نرخ ارز از اوایل دی‌ماه سال ۱۳۹۵ آغاز شد و نرخ ارز تا پایان سال در یک روند نزولی نوسانات محدودی را تجربه کرد.

تحولات بخش اسمی اقتصاد

الف) وضعیت متغیرهای حوزه پولی و اعتباری

بر اساس آخرین آمار موجود، حجم نقدینگی در پایان آذر ۱۳۹۵ به ۱۱۸۴۸/۶ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت به پایان آذر سال ۱۳۹۴ به میزان ۲۸/۱ درصد رشد داشت. رشد نقدینگی در دوازده ماهه منتهی به آذر ۱۳۹۵ در مقایسه با رشد این متغیر در دوازده ماهه منتهی به آذر سال ۱۳۹۴ (۲۴/۶ درصد) به میزان ۳/۵ واحد درصد افزایش داشت. حجم نقدینگی در نه‌ماهه نخست سال ۱۳۹۵ از رشدی برابر ۱۶/۵ درصد برخوردار شد که در مقایسه با رشد دوره مشابه سال ۱۳۹۴ (۱۸/۲ درصد)، برابر ۱/۷ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

پایه پولی در پایان آذر سال ۱۳۹۵ با رشدی برابر ۱۱/۲ درصد نسبت به پایان اسفند ۱۳۹۴ (۱۷۱/۱ هزار میلیارد ریال افزایش) به ۱۷۰۴/۷ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت به رشد دوره مشابه در سال ۱۳۹۴ (۸/۹ درصد)، ۲/۳ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد. مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها با ۲۵/۳ درصد افزایش نسبت به پایان سال ۱۳۹۴ (۲۱۱/۶ هزار میلیارد ریال افزایش) و سهمی فزاینده برابر ۱۳/۸ واحد درصد، مهم‌ترین عامل فزاینده رشد پایه پولی در نه‌ماهه نخست سال ۱۳۹۵ بوده است. افزون بر این، خالص مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی با ۲۷/۹ درصد افزایش (۵۰/۹ هزار میلیارد ریال) و سهمی فزاینده برابر ۳/۳ واحد درصد در رشد پایه پولی، از عوامل دیگر فزاینده رشد پایه پولی در نه‌ماهه نخست سال ۱۳۹۵ بوده است. در مقابل، خالص سایر اقلام با سهمی کاهنده برابر ۳/۴ واحد درصد در رشد پایه پولی، مهم‌ترین عامل کاهنده پایه پولی در دوره مورد بررسی بوده است. علاوه بر خالص سایر اقلام، خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی نیز با ۲/۰ درصد کاهش نسبت به پایان سال ۱۳۹۴ و با سهمی کاهنده برابر ۲/۵ واحد درصد، عامل دیگر کاهنده رشد پایه پولی در نه‌ماهه نخست سال ۱۳۹۵ بوده است.

در پایان آذر ۱۳۹۵، ضریب فزاینده نقدینگی به ۶/۹۵۱ رسید. بدین ترتیب، ضریب فزاینده نقدینگی نسبت به پایان سال ۱۳۹۴، ۴/۸ درصد افزایش یافت که در مقایسه با رشد دوره مشابه سال ۱۳۹۴ (۸/۶ درصد)، ۳/۸ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

ب) تحولات بخش خارجی اقتصاد

بر اساس برآوردهای مقدماتی، در نهم‌ماه نخست سال ۱۳۹۵ مازاد حساب جاری تراز پرداخت‌ها با افزایش ۱۹/۷ درصدی نسبت به دوره مشابه سال پیشین، به ۱۱/۹ میلیارد دلار رسید. افزایش قابل توجه مازاد حساب جاری در نهم‌ماه نخست سال ۱۳۹۵ نسبت به دوره مشابه سال پیشین، عمدتاً ناشی از رشد ارزش صادرات نفتی بود. در نهم‌ماه نخست سال ۱۳۹۵، ارزش فوب صادرات کالا با ۱۹/۷ درصد افزایش در مقایسه با دوره مشابه سال ۱۳۹۴ به ۶۰/۳ میلیارد دلار و ارزش فوب واردات کالا با ۱۴/۷ درصد افزایش به رقم ۴۴/۳ میلیارد دلار رسید. مجموع تعهدات خارجی کشور در پایان آذرماه سال ۱۳۹۵ به رقم ۲۵/۷ میلیارد دلار رسید که ۶۹/۵ درصد (۱۷/۹ میلیارد دلار) آن را تعهدات بالقوه و ۳۰/۵ درصد (۷/۸ میلیارد دلار) آن را تعهدات بالفعل (بدهی‌ها) تشکیل می‌داد. سهم بدهی‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت از کل بدهی‌های خارجی (تعهدات بالفعل) در مقطع زمانی یادشده به ترتیب برابر ۳۵/۶ و ۶۴/۴ درصد بود.

پ) تحولات بودجه عمومی دولت

تصویر عملکرد بودجه عمومی دولت در دوره نهم‌ماه نخست سال ۱۳۹۵ افزایش سهم درآمدهای عمومی و واگذاری‌های مالی و در مقابل، کاهش سهم واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای از منابع عمومی دولت نسبت به مدت مشابه سال گذشته را نشان می‌دهد. درآمدهای عمومی دولت در نهم‌ماه نخست سال ۱۳۹۵ مبلغ ۸۸۵/۲ هزار میلیارد ریال بود که نسبت به مدت مشابه سال پیشین، ۲۵/۲ درصد افزایش و نسبت به رقم مصوب بودجه ۷۴/۴ درصد تحقق داشت. سهم درآمدهای مالیاتی و درآمدهای دیگر از کل درآمدهای عمومی دولت در این دوره به ترتیب ۷۴/۰ و ۲۶/۰ درصد بود. همچنین در این دوره، منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای به ۴۲۴/۷ هزار میلیارد ریال رسید و ۲۵/۷ درصد از منابع عمومی دولت را تشکیل داد. تفکیک منابع بودجه عمومی دولت برحسب اقلام ناشی از نفت و غیرنفت نشان می‌دهد که در نهم‌ماه نخست سال ۱۳۹۵، سهم منابع ناشی از نفت از کل منابع بودجه عمومی حدود ۲۵/۹ درصد بود که در مقایسه با رقم دوره مشابه سال پیشین (۳۳/۴ درصد) به میزان ۷/۵ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری) در نهم‌ماه نخست سال ۱۳۹۵ به ۱۴۰۰/۲ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم مصوب دوره، ۸۶/۶ درصد تحقق و نسبت به مدت مشابه سال پیشین، ۲۶/۱ درصد افزایش نشان می‌دهد. پرداخت بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی) با ۲۲/۳ درصد کاهش نسبت به دوره مشابه سال ۱۳۹۴ به ۱۵۸/۳ هزار میلیارد ریال رسید و در مقایسه با رقم مصوب دوره ۳۶/۴ درصد تحقق داشت.

در نهم‌ماه نخست سال ۱۳۹۵، با توجه به رقم عملکرد درآمدها و پرداخت‌های هزینه‌ای، تراز عملیاتی دولت با ۵۳۵/۳ هزار میلیارد ریال کسری مواجه شد که نسبت به دوره مشابه سال پیشین، ۲۱/۱ درصد افزایش داشت. همچنین، خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای با ۲۶۶/۳ هزار میلیارد ریال مازاد روبه‌رو شد؛ بنابراین در مجموع، تراز عملیاتی و سرمایه‌ای بودجه عمومی دولت (کسری بودجه) در نهم‌ماه نخست سال ۱۳۹۵ با ۲۶۸/۹ هزار میلیارد ریال کسری مواجه شد.

ت) تحولات بازار دارایی‌ها

به‌رغم شرایط نامساعد متغیرهای بخش خارجی به‌ویژه کاهش قیمت نفت در بازارهای جهانی، بازار ارز در نهم‌ماه سال نخست ۱۳۹۵ از ثبات مناسبی برخوردار بود. متوسط نرخ اسمی دلار در این دوره در بازار آزاد برابر ۳۵۶۸۰ ریال بود که نسبت به دوره مشابه سال ۱۳۹۴، ۴/۷ درصد رشد داشت. همچنین، هر دلار آمریکا در نهم‌ماه نخست سال ۱۳۹۵ در بازار بین بانکی با نرخ متوسط ۳۱۰۶۶ ریال در اختیار متقاضیان قرارگرفت که در مقایسه با عملکرد دوره مشابه سال پیشین حدود ۵/۷ درصد افزایش نشان می‌دهد. در نهم‌ماه نخست سال ۱۳۹۵، شکاف نسبی نرخ دلار در بازار آزاد از بازار رسمی با ۱/۱ واحد درصد کاهش نسبت به دوره مشابه سال ۱۳۹۴، به ۱۴/۹ درصد رسید.

هدف اصلی بانک مرکزی در بازار ارز در سال ۱۳۹۵، برقراری آرامش و ثبات و مراقبت از عدم شکل‌گیری زمینه‌های سوداگری در بازار و نیز اصلاح مقررات موجود در زمینه روان‌سازی بازار ارز بوده است. با وجود افزایش قابل توجه نوسان متوسط نرخ برابری دلار در برابر ریال در آذرماه سال ۱۳۹۵، انحراف معیار نرخ برابری دلار آمریکا مقابل ریال در بازار آزاد در نهم‌ماه نخست سال ۱۳۹۵ نسبت به دوره مشابه سال ۱۳۹۴ تنها ۵/۸ درصد افزایش پیدا کرد که نشان‌دهنده ثبات مناسب بازار در این

دوره است. ضریب تغییرات نرخ برابری ارزهای جهان‌روا در مقابل ریال در بازار رسمی در نهم‌ماه نخست سال ۱۳۹۵ در دامنه ۱/۳۵ تا ۴/۶۱ قرار داشت. ضریب تغییرات این اسعار در بازار آزاد نیز محدود و در فاصله ۲/۱۴ تا ۴/۴۱ بود که همگرایی مناسب دو بازار رسمی و غیررسمی در طول این دوره را نشان می‌دهد.

در نهم‌ماه نخست سال ۱۳۹۵، قیمت قطعات مختلف سکه طلا در بازار با افزایش همراه بود. در این مدت، میانگین قیمت هر قطعه سکه بهار آزادی طرح جدید به ۱۰۸۳۲ هزار ریال رسید که در مقایسه با دوره مشابه سال ۱۳۹۴، در حدود ۱۷/۵ درصد رشد نشان می‌دهد. در نهم‌ماه نخست سال ۱۳۹۵، میانگین قیمت ربع سکه بهار آزادی با ۱۱/۴ درصد و میانگین قیمت سکه بهار آزادی طرح جدید با ۱۷/۵ درصد افزایش، به ترتیب کمترین و بیشترین افزایش قیمت را در بین قطعات مختلف سکه در مقایسه با دوره مشابه سال ۱۳۹۴، به خود اختصاص دادند. افزایش قیمت طلا در بازارهای جهانی از ۱۱۴۳/۹ دلار به ازای هر اونس در نهم‌ماه سال ۱۳۹۴ به ۱۲۷۴/۶ دلار در دوره مشابه سال ۱۳۹۵ (برابر ۱۱/۴ درصد رشد)، یکی از عوامل تأثیرگذار بر رشد قیمت قطعات مختلف سکه طلا در بازار داخلی بوده است.

بررسی شاخص‌های کلیدی بورس اوراق بهادار نشان می‌دهد که در پایان نهم‌ماه نخست سال ۱۳۹۵ چهار متغیر اصلی بورس شامل شاخص کل، ارزش بازار، حجم معاملات و ارزش معاملات بازار به ترتیب با ۳۰/۲، ۵۴/۲۶، ۰/۸ و ۷۵/۲ درصد رشد نسبت به مدت مشابه سال گذشته همراه بوده‌اند؛ اصلی‌ترین عامل این رشد در نتیجه خوش‌بینی‌های ناشی از اجرایی‌شدن برجام و به دنبال آن، بهبود وضعیت اقتصادی در سه‌ماهه پایانی سال ۱۳۹۴ رخ داد؛ این در حالی است که بازار سهام در نهم‌ماه نخست سال ۱۳۹۵ به دلیل مشکلات نقدینگی حقوقی‌های بازار، توسعه ابزار بدهی با نرخ‌های سود بالا و ابهامات در تداوم اجرای توافقنامه برجام با مشکل خروج نقدینگی مواجه بوده و وضعیت رکودی داشته است، به گونه‌ای که شاخص کل و ارزش بازار، به ترتیب با ۰/۱ و ۲/۱ درصد کاهش نسبت به پایان سال ۱۳۹۴ همراه بوده‌اند.

جمع‌بندی

دستیابی به رشد اقتصادی ۱۱/۶ درصدی در نهم‌ماهه نخست سال ۱۳۹۵ و نیز تجربه نرخ تورم تک رقمی در سال ۱۳۹۵ پس از گذشت ۲۶ سال، نشان‌دهنده روند رو به بهبود اقتصاد کشور است. با توجه به اینکه، بخش قابل توجهی از رشد اقتصادی کشور در سال ۱۳۹۵ به افزایش تولید و صادرات نفت مربوط بوده که عمدتاً از گشایش‌های اجرای برجام و بازپس‌گیری سهم ایران از بازار جهانی نفت ناشی بوده است. بنابراین، تداوم این وضعیت و دستیابی به رشد اقتصادی بالا در سال‌های آتی نیازمند انگیزش و تحریک بخش غیرنفتی اقتصاد و تأمین رشد از این محل است. با توجه به وجود پتانسیل‌ها و ظرفیت‌های خالی بسیار در اقتصاد کشور، انتظار می‌رود که با انجام اصلاحات لازم و تنظیم سیاست‌های مناسب، زمینه لازم برای به فعل درآمدن این ظرفیت‌ها و حرکت اقتصاد کشور در مسیر رشد پایدار و باثبات فراهم شود. در این راستا، انجام اصلاحات لازم در حوزه تأمین مالی و رفع مشکلات موجود در این زمینه یکی از اولویت‌های اساسی برای فراهم‌سازی شرایط رشد پایدار به شمار می‌آید که باید با جدیت پیگیری شوند. افزون بر این، بهبود فضای کسب و کار و ایجاد بسترها، نهادها و زیرساخت‌های حامی فعالیت‌های مولد نیز از اولویت‌های دیگر موجود برای بهره‌برداری از ظرفیت‌های موجود و دستیابی به رشد پایدار به شمار می‌آیند که باید در کنار اصلاح نظام مالی، مورد توجه مجموعه سیاست‌گذاری کشور قرار گیرد.

با وجود توفیقات به‌دست‌آمده در زمینه کنترل نرخ تورم، افزایش نرخ تورم نقطه به نقطه به سطح ۱۱/۹ درصد در اسفند ماه سال ۱۳۹۵، نگرانی‌هایی را در خصوص افزایش مجدد نرخ تورم ایجاد کرده است. برای احتراز از افزایش دوباره نرخ تورم و صیانت از توفیقات به‌دست‌آمده در این زمینه، لازم است کنترل رشد نقدینگی در دستور کار قرار گیرد. تنگنای اعتباری شبکه بانکی از یک سوی و الزامات موجود برای کنترل رشد نقدینگی و تورم از سوی دیگر، ضرورت پرهیز از تحمیل تکالیف جدید به شبکه بانکی و ممانعت از افزایش بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی (به عنوان یک عامل مهم در افزایش رشد پایه پولی و نقدینگی در چند سال گذشته) را تقویت کرده است.